

Realizacja uchwały antysmogowej w województwie śląskim w kontekście aktualnej sytuacji energetycznej

Dr Piotr Brożek

Kierownik Referatu
ds. Wdrażania Uchwały Antysmogowej

Departament Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
ul. Ligonia 46, 40-037 Katowice
tel. 32 7744 528
piotr.brozek@slaskie.pl

Realizacja uchwały antyśmiegowej

1. Uchwała antyśmiegowa w województwie śląskim
2. Rezultaty wdrażania uchwały antyśmiegowej
3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce
4. W poszukiwaniu rozwiązań

Realizacja uchwały antyśmogowej

1. Uchwała antyśmogowa w województwie śląskim

1. Uchwała antysmogowa w województwie śląskim

Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (zwana popularnie uchwałą antysmogową)

Sejmik Województwa Śląskiego uchwała:

§ 1. 1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa śląskiego wprowadza się ograniczenia i zakazy obejmujące cały rok kalendarzowy określone niniejszą uchwałą.

UCHWAŁA NR V/36/1/2017
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
z dnia 7 kwietnia 2017 r.

w sprawie
wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego
ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji,
w których następuje spalanie paliw

Na podstawie art. 18 pkt 1 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 486 z późn. zm.) oraz art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 519 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Śląskiego
uchwała:

§ 1. 1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa śląskiego wprowadza się ograniczenia i zakazy obejmujące cały rok kalendarzowy określone niniejszą uchwałą.

2. Ilekroć w niniejszej uchwale jest mowa o rozpoczęciu eksploatacji instalacji należy przez to rozumieć pierwsze uruchomienie w miejscu obecnego użytkowania.

§ 2. Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 220 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, żelazo.

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło lub
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.

§ 3. Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w § 2.

§ 4. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne standardy emisyjne zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation).

§ 5. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 2 i pkt 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszym zapisie poprzez przedstawienie instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 3 lit. a załącznika II ww. rozporządzenia.

§ 6. W instalacjach wskazanych w § 2 zakazuje się stosowania:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- 2) młotów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %,
- 4) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %

1. Uchwała antysmogowa w województwie śląskim

Kotły 10-letnie bądź starsze (wyprodukowane w roku 2006 rok bądź wcześniej) lub bez tabliczki znamionowej

wymiana do **31.12.2021**

Kotły w wieku 5-10 lat (wyprodukowane w latach 2007 - 2012)

wymiana do **31.12.2023**

Kotły poniżej 5 lat (wyprodukowane w latach 2013 - 31.08.2017)

wymiana do **31.12.2025**

Kotły 3 oraz 4 klasy wg PN-EN 303-5:2012

wymiana do **31.12.2027**

Kotły klasy 5 wg PN-EN 303-5:2012

bezterminowo

NIE SPALAJ!

MUŁU

FLOTU

WĘGLA
BRUNÁTNEGO

WILGOTNEGO
DREWNA

Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń użytkowane przed wejściem w życie uchwały (01.09.2017)

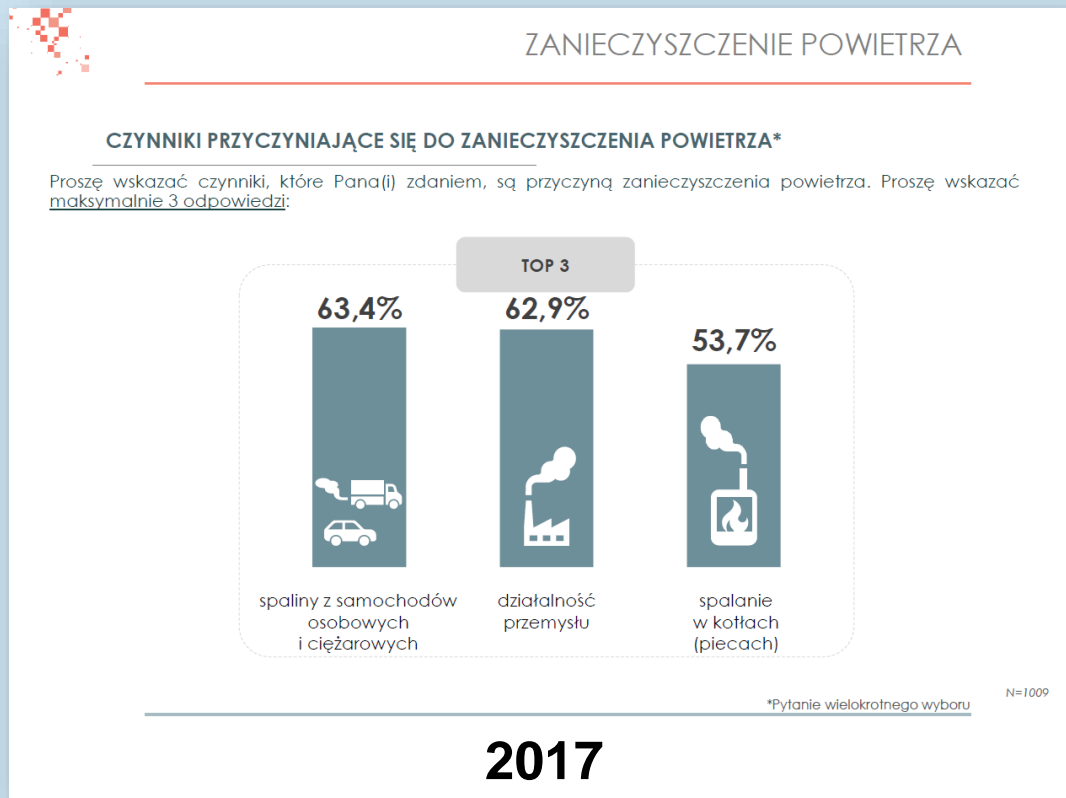
wymiana do **31.12.2022** na urządzenie spełniające wymagania ekoprojektu

możliwość dalszej eksploatacji, jeśli urządzenie osiąga sprawność cieplną minimum 80% lub jest wyposażone w urządzenie do redukcji emisji pyłu gwarantując spełnienie kryterium ekoprojektu

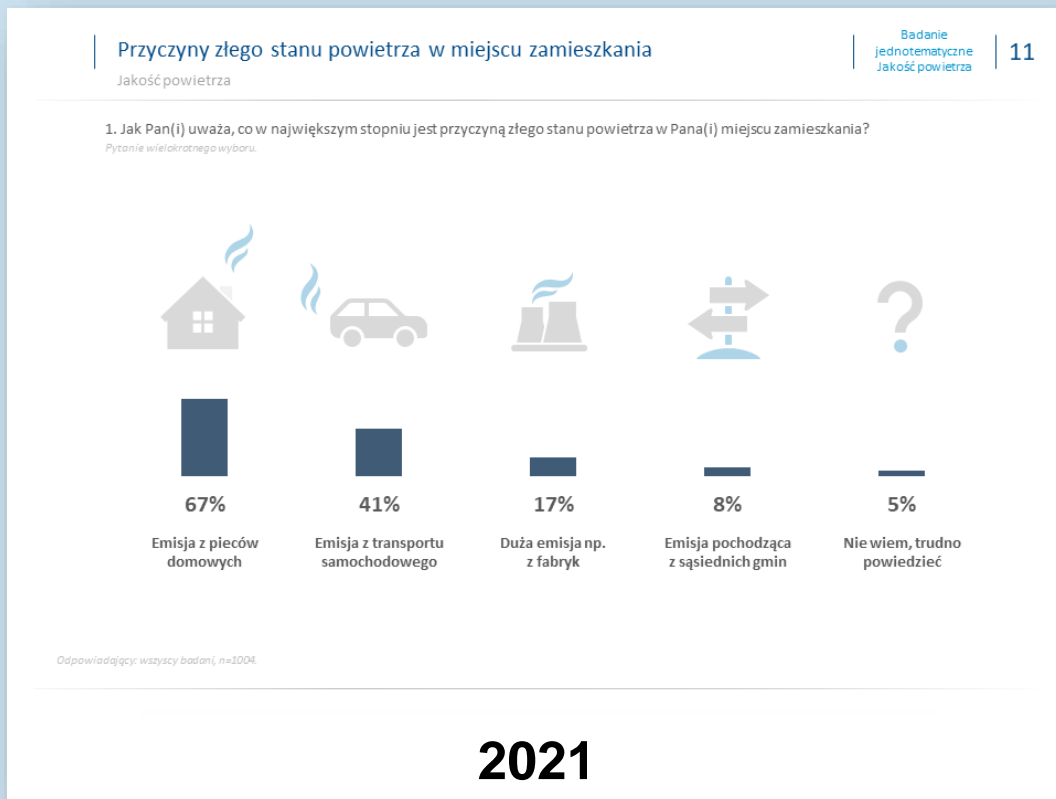
Realizacja uchwały antyśmiegunowej

2. Rezultaty wdrażania uchwały antyśmiegunowej

2. Rezultaty wdrażania uchwały antysmogowej

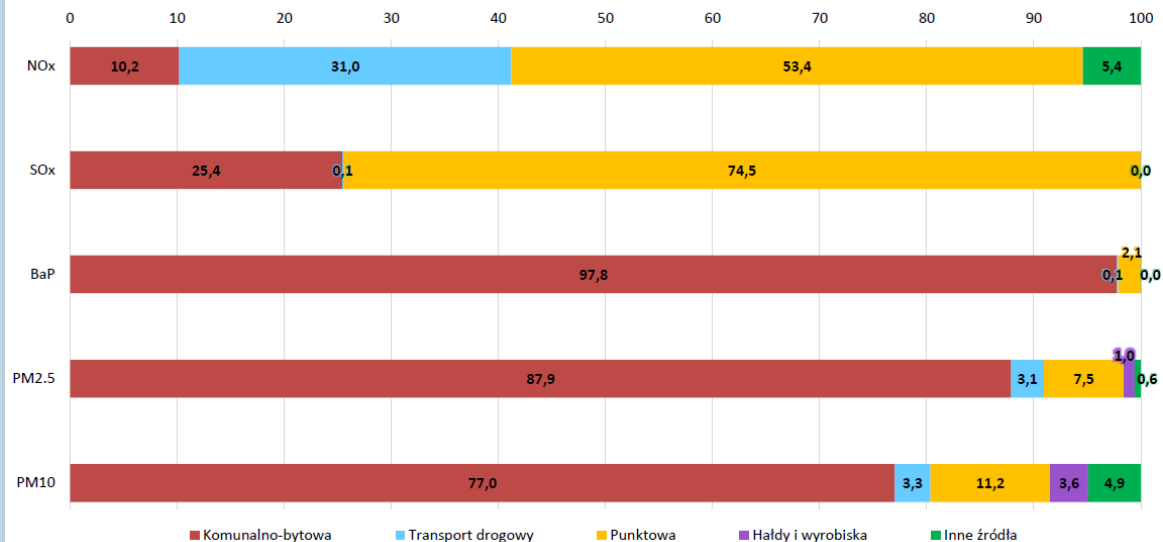

2. Rezultaty wdrażania uchwały antysmogowej

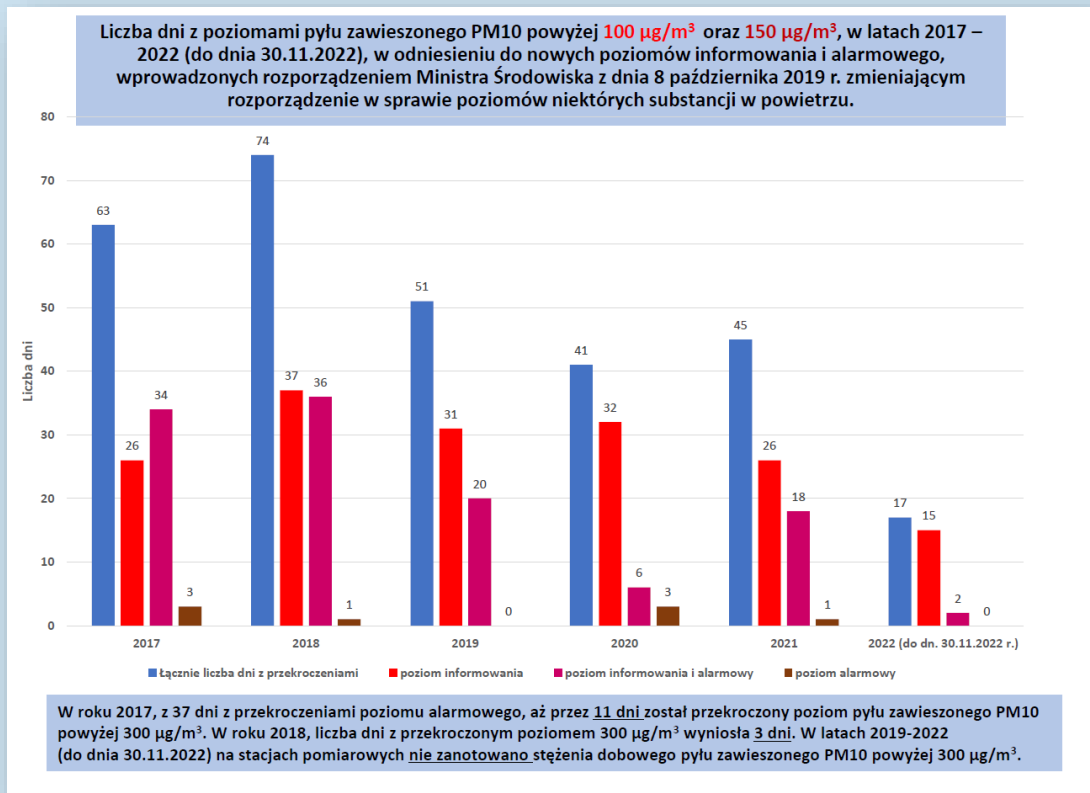
2. Rezultaty wdrażania uchwały antysmogowej

Udziały źródeł emisji w poszczególnych zanieczyszczeniach powietrza w województwie śląskim
(źródło danych: KOBIZE 2020)

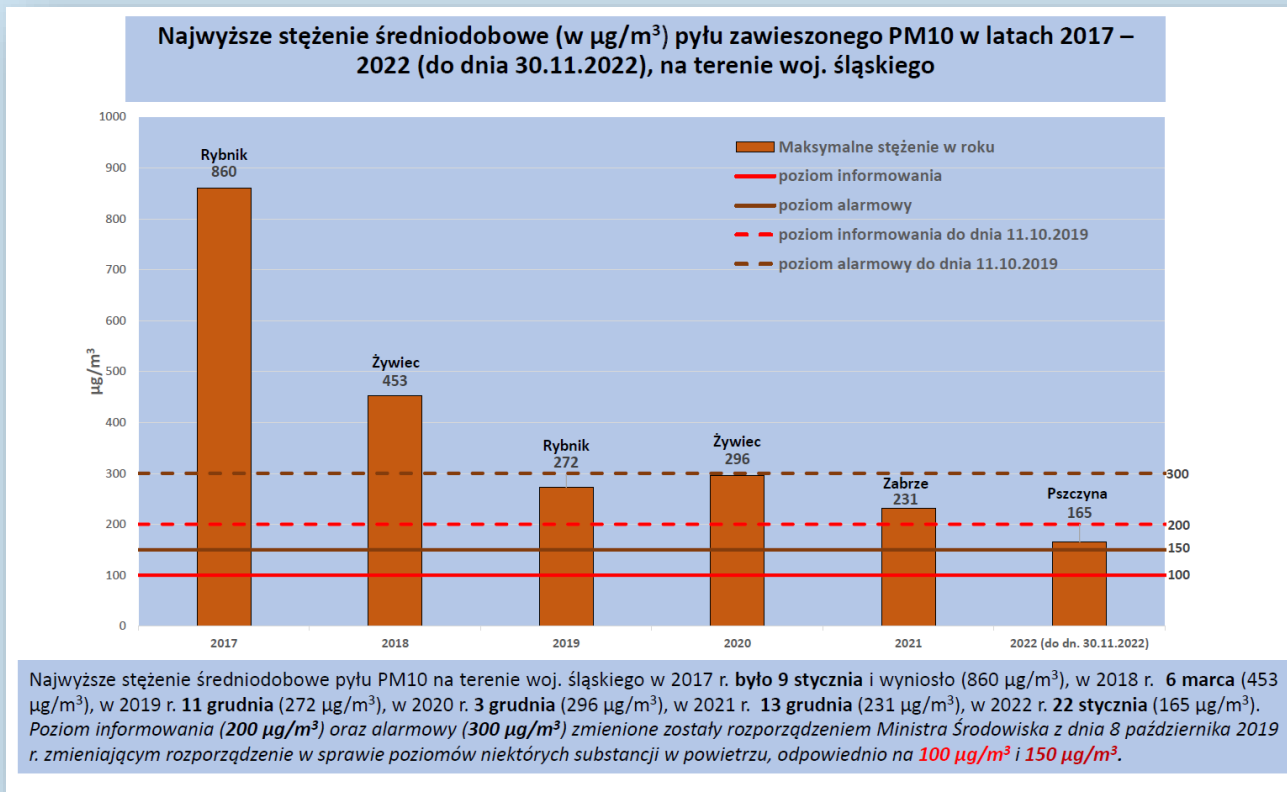

Główną przyczyną złej jakości powietrza jest przede wszystkim emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych. W mniejszym stopniu do złej jakości powietrza przyczyniają się emisje punktowe i z transportu oraz pozostałe źródła emisji, przede wszystkim niezorganizowanej.

2. Rezultaty wdrażania uchwały antysmogowej

2. Rezultaty wdrażania uchwały antysmogowej

2. Rezultaty wdrażania uchwały antysmogowej

Zmiana sposobu ogrzewania – w podziale na region

Badanie wśród gospodarstw domowych użytkujących urządzenia grzewcze na paliwa stałe, którzy nie skorzystali z programu „Czyste Powietrze“

Badanie
jednotematyczne
2022

12

P7. Czy rozważa Pan(i) zmianę sposobu ogrzewania domu?

Pytanie jednokrotnego wyboru.

Ponad trzy czwarte badanych

z regionu południowego rozważa zmianę sposobu ogrzewania domu.

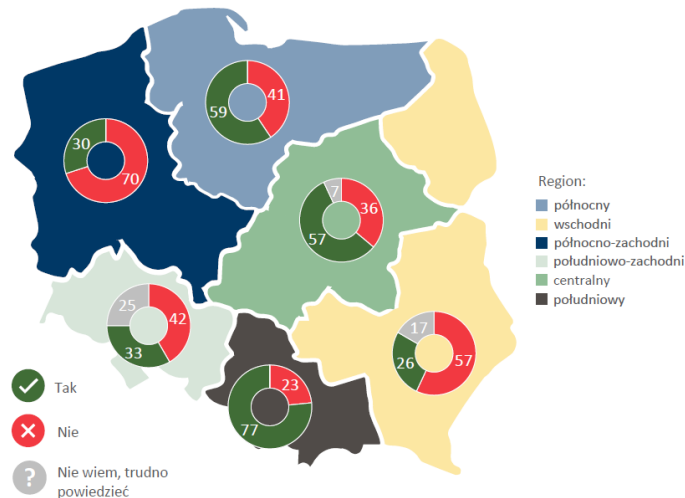
7 na 10 badanych

z regionu północno-zachodniego nie rozważa zmiany sposobu ogrzewania.

Jedna czwarta badanych

z regionu południowo-zachodniego nie potrafiła udzielić odpowiedzi.

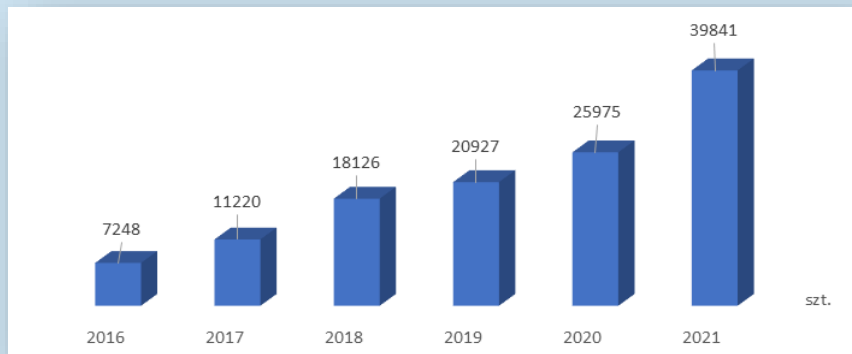

Odpowiadający: wszyscy badani, n=304. Ze względu na region: północny: n=32, wschodni: n=72, północno-zachodni: n=40, południowo-zachodni: n=24, centralny: n=72, południowy: n=64.

Dane w %

2. Rezultaty wdrażania uchwały antysmogowej

Liczba zlikwidowanych kotłów w latach 2016-2021

W okresie 2017-2020 zlikwidowano 116 089 starych, nieefektywnych instalacji grzewczych (czyli ok. 21% spośród szacowanych 560 000 sztuk).

Widać wyraźny skok w wymianie urządzeń w 2021, kiedy to do końca tego roku istniał obowiązek wymiany starych, ponad 10-letnich, pozaklasowych kotłów, bez tabliczki znamionowej.

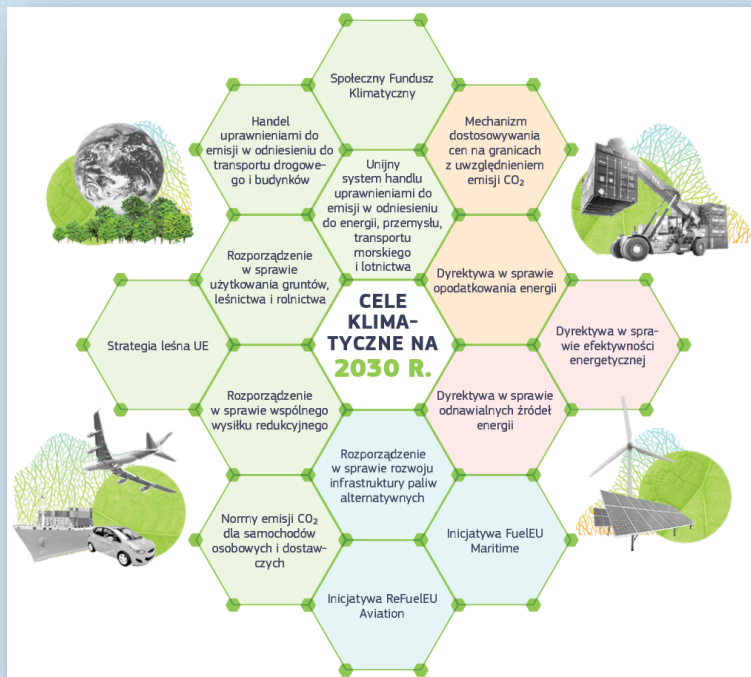
Obecnie, wg CEEB, na terenie woj. śląskiego jest jeszcze 160 976 kotłów na paliwo stałe poniżej klasy 3 (dane na dzień 14.12.2022).

Realizacja uchwały antysmogowej

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Pakiet „Fit for 55” – kompleksowy i wzajemnie powiązany zbiór aktów prawnych, zakładający plan redukcji emisji do 2030 r. przynajmniej o 55% w porównaniu z 1990 r.

Dyrektywa ws. efektywności energetycznej:

- nowy cel EE: **36%** zużycia energii końcowej i **39%** zużycia energii pierwotnej,
- indykatywne cele krajowe,
- obowiązek **renowacji 3% powierzchni budynków publicznych rocznie**,
- wzmocnienie zasady **pierwszeństwa dla efektywności energetycznej**,
- ograniczenie **ubóstwa energetycznego i wzmocnienie praw konsumentów**.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Pakiet „Fit for 55” – Społeczny Fundusz Klimatyczny ma pomóc osobom najbardziej narażonym na ubóstwo energetyczne z szacunkowym budżetem 72 mld. € do 2032 roku.

Ze Społecznego Funduszu Klimatycznego należy finansować konkretne środki służące rozwiązaniu problemu ubóstwa energetycznego i transportowego, zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej, w tym:

- obniżenie podatków i opłat za energię lub zapewnienie innych form bezpośredniego wsparcia dochodów w celu przeciwdziałania rosnącym cenom transportu drogowego i paliw grzewczych,
- zachęty do renowacji budynków i przechodzenia na OZE w budynkach,
- zachęty do przejścia z transportu prywatnego na transport publiczny,
- wsparcie rozwoju rynku używanych pojazdów elektrycznych.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Plan RePowerEU – jako odpowiedź na trudności i zakłócenia na światowym rynku energii spowodowane inwazją Rosji na Ukrainę

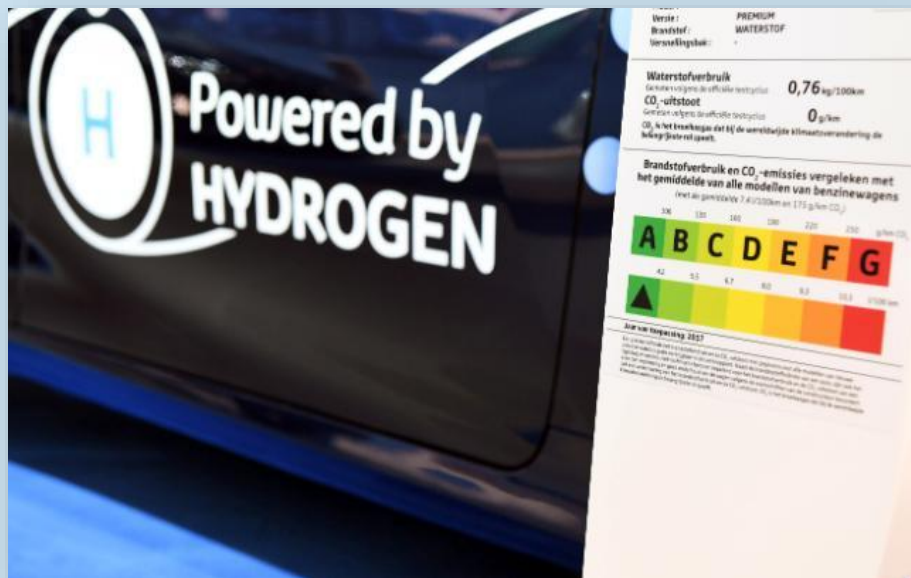

REPowerEU to plan działań:

- oszczędzania energii,
- produkcji ekologicznej energii,
- dywersyfikacji dostaw energii.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Plan RePowerEU – czysta energia

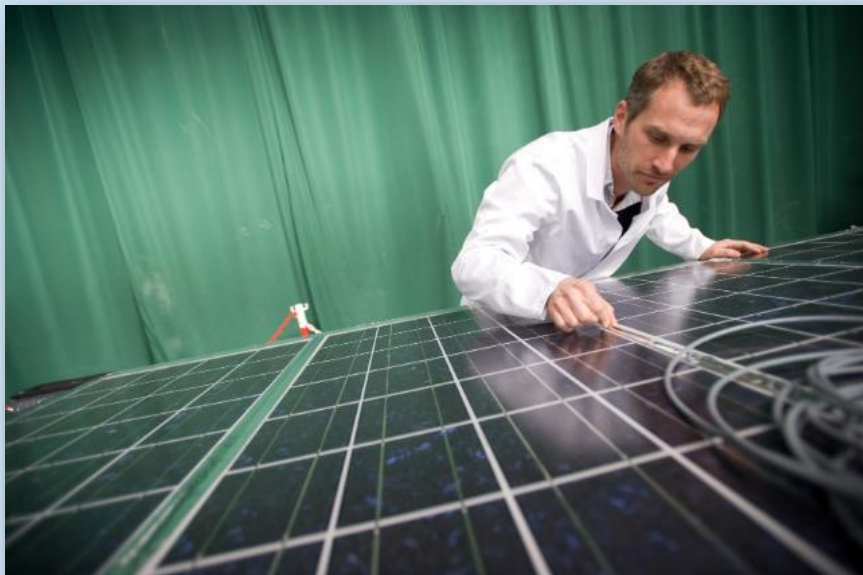

Komisja proponuje podniesienie unijnego celu w zakresie OZE na 2030 r. z 40% do 45%. Realizacja planu REPowerEU ma sprawić, że do 2030 r. całkowite moce wytwórcze energii z OZE wyniosą **1 236 GW** w porównaniu z wartością 1 067 GW do 2030 r. przewidzianą w pakiecie „Fit for 55”.

Strategia na rzecz energii słonecznej ma na celu udostępnienie z nowych instalacji fotowoltaicznych do 2025 r. ponad **320 GW**, czyli ponad dwa razy więcej niż obecnie, i prawie **600 GW** do 2030 r.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Plan RePowerEU – czysty przemysł

Elektryfikacja, efektywność energetyczna i upowszechnienie OZE mogłyby umożliwić uzyskanie przez przemysł oszczędności rzędu 35 mld m³ gazu ziemnego do 2030 r., co wykracza poza cele pakietu „Fit for 55”.

Oczekuje się, że do 2030 r. około 30% podstawowej produkcji stali w UE zostanie poddane dekarbonizacji w oparciu o wodór odnawialny.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Plan RePowerEU – oszczędzanie energii

Oszczędzanie energii jest najtańszym, najbezpieczniejszym i najczystszy sposobem ograniczenia zależności od importu paliw kopalnych z Rosji. Wraz ze środkami na rzecz efektywności energetycznej indywidualne działania będą miały pozytywny wpływ na poziom cen – bezpośrednio obniżą rachunki za energię, dzięki czemu gospodarka będzie bardziej odporna, przyspieszając przejście na czystą energię w UE.

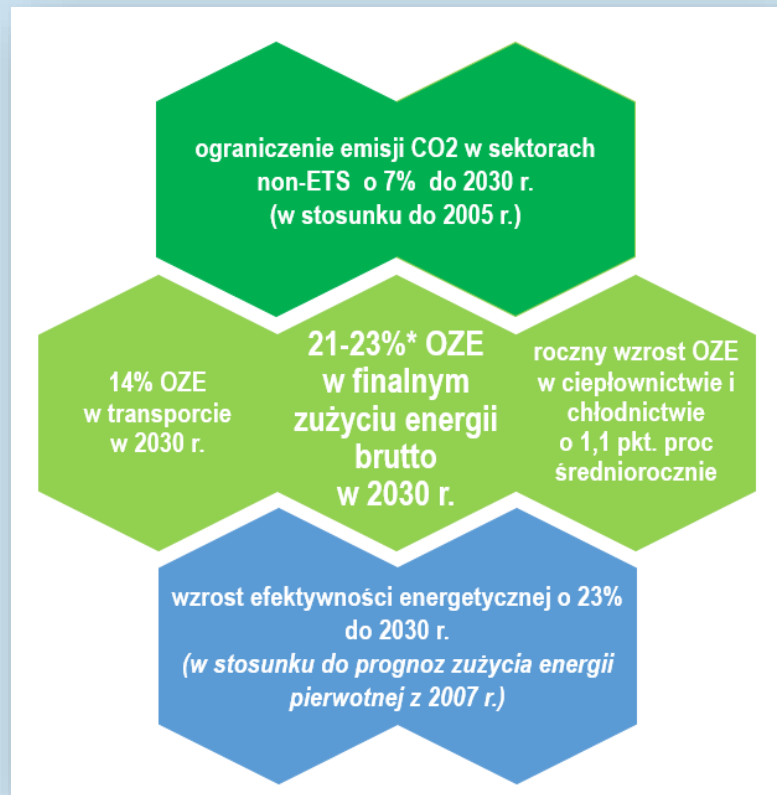
3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

EU Save Energy – komunikat KE dotyczący zmniejszania zużycia energii poprzez zachęty cenowe, środki w zakresie efektywności energetycznej lub dobrowolne starania.

Mniejsze zużycie energii zwiększa bezpieczeństwo dostaw, ułatwia spełnienie wymogów dotyczących magazynowania i stanowi podstawę transformacji w kierunku czystej energii.

- Wycofanie dotacji państw członkowskich dla kotłów na paliwa kopalne w budynkach najpóźniej od 2025 r.
- Ustalenie bardziej rygorystycznych limitów dotyczących ekoprojektu dla systemów ogrzewania na poziomie UE, co oznaczałoby, że **2029 r.** będzie datą zakończenia wprowadzania do obrotu „samodzielnych” kotłów na paliwa kopalne.
- Wprowadzenie krajowych zakazów stosowania kotłów na paliwa kopalne w istniejących i nowych budynkach poprzez określenie wymogów dotyczących źródeł ciepła w oparciu o emisję gazów cieplarnianych lub rodzaj wykorzystywanego paliwa.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej.

W wymiarze obniżenia emisyjności ujęto zagadnienia związane z problemem tzw. „niskiej emisji”, pochodzącej z emisji zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł ciepła i z transportu.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza (KPOZP) jest narzędziem do koordynowania i zarządzania działaniami i środkami realizowanymi zgodnie z innymi dokumentami oraz podstawą do dalszego kreowania polityk i strategii zakładających wzmożone wysiłki do osiągnięcia celów redukcyjnych.

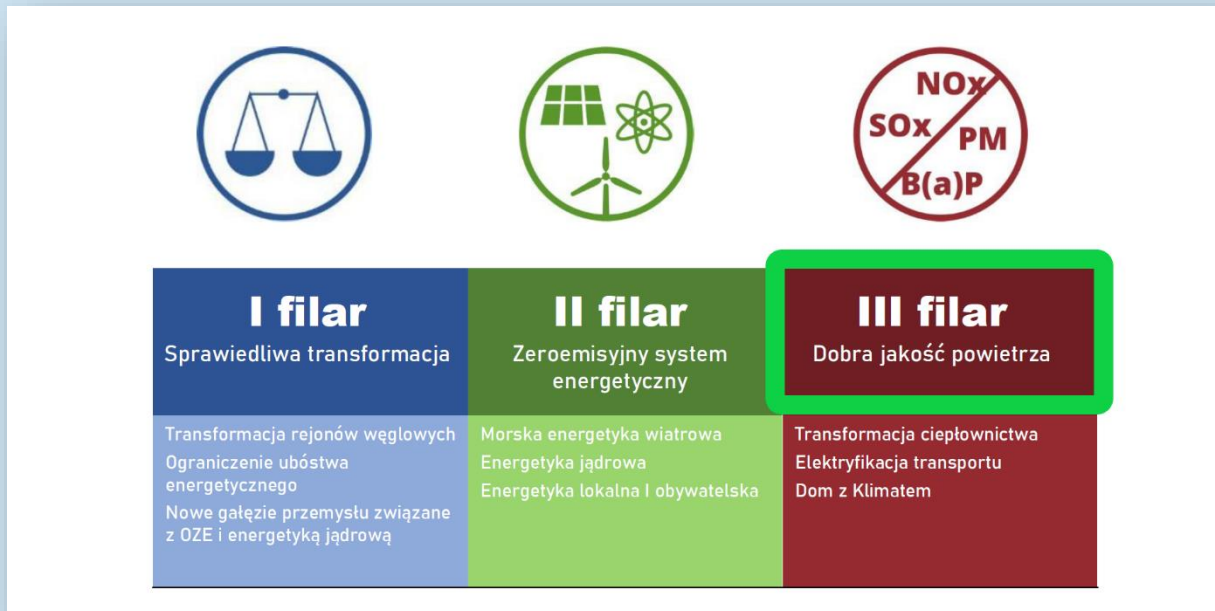
Celem główny to realizacja krajowych zobowiązań w zakresie redukcji emisji poszczególnych zanieczyszczeń. Realizacja zobowiązań musi spowodować trwałą redukcję emisji.

Tabela 1 Krajowe zobowiązania w zakresie redukcji emisji

Zanieczyszczenie	2020 – 2029 r.	od 2030 r.
	[%] redukcja w stosunku do 2005 r.	[%] redukcja w stosunku do 2005 r.
SO ₂	59	70
NO _x	30	39
NMLZO	25	26
NH ₃	1	17
PM _{2.5}	16	58

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Polityka energetyczna Polski do 2040 r. (PEP2040) – wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce, jest oparta na trzech filarach, na których oparto cele szczegółowe wraz z działaniami niezbędnymi do ich realizacji oraz projekty strategiczne.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

PEP2040 – jednym z kluczowych elementów jest poprawa jakości powietrza

Szereg działań zostanie nakierowanych jest na **poprawę jakości powietrza**, m.in.:

- rozwój ciepłownictwa systemowego (4-krotny wzrost liczby efektywnych systemów ciepłowniczych do 2030 r.)
- niskoemisyjny kierunek transformacji źródeł indywidualnych (pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne)
- **odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych** w miastach do 2030 r., na obszarach wiejskich do 2040 r.; przy utrzymaniu możliwości wykorzystania paliwa bezdymnego do 2040 r.
 - zwiększenie efektywności energetycznej budynków
- rozwój transportu niskoemisyjnego, w szczególności dążenie do **zeroemisyjnej komunikacji publicznej do 2030 r.** w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 października 2022 roku w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2186)

2. Minister właściwy do spraw energii oraz minister właściwy do spraw klimatu określą, w drodze rozporządzenia, wymagania jakościowe dla paliw stałych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4a lit. a i b, z przeznaczeniem, o którym mowa w art. 1 ust. 2, oraz dopuszczalny poziom odchylenia od tych wymagań, biorąc pod uwagę stan wiedzy technicznej w tym zakresie wynikający z badań tych paliw, a także doświadczeń w ich stosowaniu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby poprawy jakości powietrza, w tym ograniczenia emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji.

§ 1. Do dnia 30 kwietnia 2023 r. odstępuje się od stosowania wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

3. Nowe regulacje prawne w UE i w Polsce

Ustawa z dnia 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022–2024

(Dz.U. z 2022 r., poz. 2088)

Art. 12. W okresie od dnia 15 września 2022 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r. przepisu **art. 334** ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska nie stosuje się do czynów zabronionych polegających na naruszeniu zakazu określonego w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96 tej ustawy w odniesieniu do paliwa stałego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4a lit. f ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1315, 1576 i 1967), zwanej dalej „ustawą o systemie monitorowania”, oraz w odniesieniu do produktów w postaci stałej otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla brunatnego przeznaczonych do spalania, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4a lit. b ustawy o systemie monitorowania.

Art. 334. Kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny.

Art. 96. 1. Sejmik województwa może, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Realizacja uchwały antyśmiegowej

4. W poszukiwaniu rozwiązań

4. W poszukiwaniu rozwiązań

Aktualna sytuacja międzynarodowa, ekonomiczna, kryzys na rynku surowców energetycznych i ogólny kontekst działań na rzecz ochrony zdrowia, życia i środowiska, stanowią ogromne wyzwanie do poszukiwania rozwiązań o charakterze systemowym.

Niektóre główne zagadnienia do rozwiązania to m.in.:

- zapobieżenie negatywnemu oddziaływaniu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi i środowisko,
- trudności w dostępie i wzrost cen paliw, zwiększający skalę ubóstwa energetycznego i socjalnego,
- niechęć do podejmowania działań lub niewiedza dotycząca m.in. oszczędzania energii,
- niski poziom świadomości ekologicznej w społeczeństwie,
- niewystarczające wykorzystanie OZE, w tym bariery legislacyjne,
- brak znaczącego wsparcia i przeszkody prawne w rozwoju energetyki obywatelskiej,

4. W poszukiwaniu rozwiązań

Niektóre główne zagadnienia do rozwiązania (cd.):

- uzależnienie całych państw i wielkiego przemysłu od paliw kopalnych,
- brak lub niska dywersyfikacja dostaw energii,
- niedostateczne tempo rozbudowy sieci elektroenergetycznych,
- problemy w obszarze komunikacji i transportu,
- niedofinansowanie w sferze inwestycji w efektywność energetyczną,
- centralizacja zarządzania energią na poziomie krajowym.

4. W poszukiwaniu rozwiązań

Działalność organizacji pozarządowych w zakresie likwidacji smogu

polski alarm smogowy

AKTUALNOŚCI O NAS LOKALNE ALARMY SMOGOWE WIEDZA ROZWIĄZANIA KONTAKT

WSPIERAJ NAS

AKTUALNOŚĆ
KAS PUBLIKUJE
PORADNIK
PRZEPROWADZANIA
KONTROLI PALENIK
6 grudnia 2022

SMOGLATTER ALARMÓW AKADEMIA ENGLISH VERSION PROGRAM PAS SMOGOPEDIA POWIETRZE BADAMY POWIETRZE CZYSTE POWIETRZE PLUS STREFA AKTYWISTY

AKTUALNOŚCI

Zobacz

Polska Zielona Sieć

O NAS DZIAŁANIA PUBLIKACJE KONTAKT

Należymy do
WIĘCEJ NIŻ ENERGIA
ENERGETYKA OBYWATELSKA
Polska Zielona Sieć

Zielona energia musi zastąpić paliwa kopalne
w strategii EBOR - list PZS i polskich NGO

9
12, 2022

Zielona energia musi zastąpić paliwa kopalne w strategii EBOR - list PZS i polskich NGO

9 grudnia 2022

Polska Zielona Sieć i grupa polskich organizacji pozarządowych zgłosiły uwagi do obecnej strategii sektora energetycznego Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Rekomendowaliśmy całkowite zaprzestanie finansowania jakichkolwiek projektów związanych z paliwami kopalnymi - ropą, węglem i gazem. Wskazaliśmy [...]

Read More >

RODZICE DLA KLIMATU

Aktualności

O nas

Polecamy

Kontakt

Our Other Mother

Dzieci Przede Wszystkimi

List roczków

Wszystkie Projekty

AKTUALNOŚCI

9 GRUDNIA 2022
NASZE POSTULATY USTAWY DZIECI PRZED
WSZYSTKIM ZAPREZENTOWANE W
SENACIE

19 LISTOPADA 2022
RODZICE DLA KLIMATU W SENACIE, NA
ULICACH I NA SZCZECIE COP27

Tak było wczoraj w Senacie!
Na zaproszenie prof. Alicji Chybickiej

Dziękuję za uwagę

dr Piotr Brożek

Kierownik Referatu
ds. Wdrażania Uchwały Antysmogowej

Departament Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice
tel. 32 7744 528
piotr.brozek@slaskie.pl